

Alcohol en granaten: Meijel na enorm tegenoffensief weer Duits

Bron: dagblad De Limburger (online) Paul van Donderdag 24 oktober 2019 (!) door Paul Bots

De enorme chaos in de Schoolstraat direct na het opblazen van de kerk op 25 september 1944. — © Medelo

Peeldorp Meijel ligt zo strategisch dat de Duitsers met succes een enorm offensief inzetten om het te heroveren op de geallieerden. De bevolking lijdt.

Het op 25 september 1944 bevrijde dorpje Meijel valt op 27 oktober weer in handen van de Duitsers. In een enorm tegenoffensief trekken maar liefst tienduizend Duitse manschappen die dag richting het Peeldorp dat al wekenlang wordt geteisterd door granaatvuur en waar de geallieerden zich feitelijk alleen overdag durven te laten zien.

Meijel ligt strategisch aan de wegen die door het drassige Peelgebied leiden. Wegen die hard nodig zijn als je veel zwaar oorlogstuig wil verplaatsen.

Evacueren

Het dorp is op het moment van het tegenoffensief voor een belangrijk deel leeg. Ze weten hier wel wat evacueren is, want ze hebben het in 1940 ook al eens

meegemaakt. De omgeving lag vlak voor het begin van de oorlog vol Nederlandse - militairen die de Duitsers bij de Peel-Raamstelling moesten tegenhouden. De meeste inwoners zaten destijds een stukje verderop in het Brabantse Asten. Ze keren na de Nederlandse overgave weer terug naar huis, maar als na september 1944 de spanning hoog oploopt en het oorlogsgeweld lang rond Meijel blijft hangen, kloppen veel Meijelnaren weer bij hun oude evacuatieadres aan. Vooral vrouwen en kinderen vertrekken.

Schuilkelder

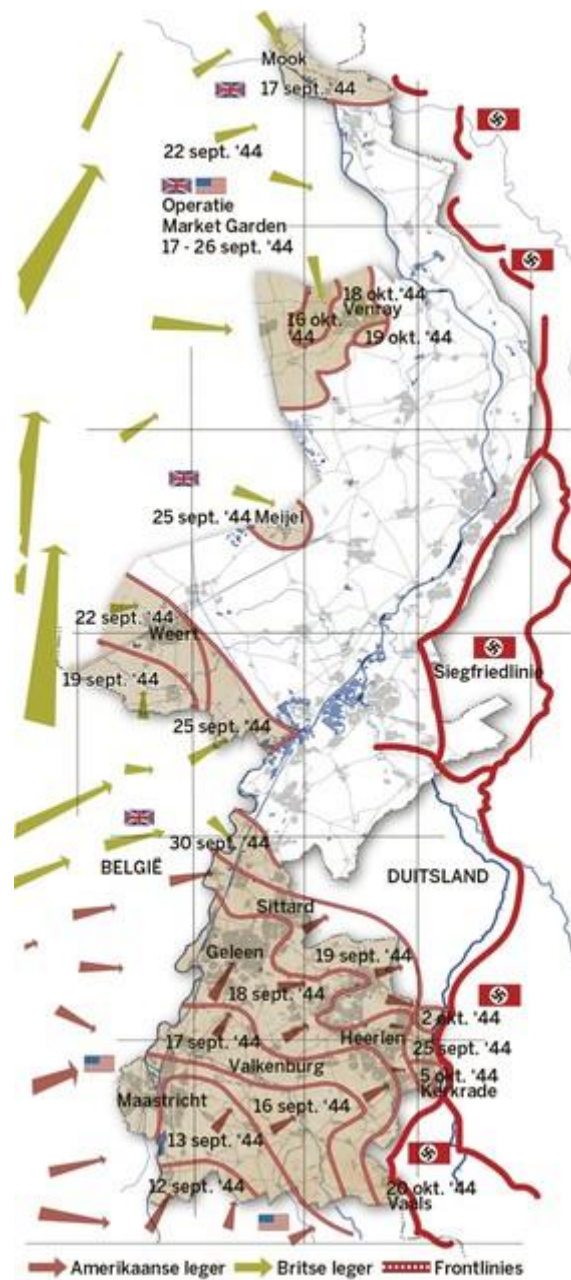
Maar niet iedereen vertrekt. De 14-jarige Sil Verschaeren ligt in de schuilkelder te slapen als de Duitse aanval begint. Rond zes uur 's morgens hoort hij het trommelvuur, vertelt hij. „Dat zijn ontploffingen die het begin van de aanval inluiden. Meteen daarna rukt de infanterie op.” Wims ouders zijn gebleven omdat ze thuis wat vee hebben dat verzorging nodig heeft. Aan het geluid van de granaten is hij inmiddels al lang gewend. Er zijn er duizenden gevallen in dit gebied. „Zolang je die granaat hoort fluiten, is het goed. Dan vliegt hij over. Als je niets meer hoort, moet je opletten”, weet hij uit ervaring.

© Medelo

De Duitse tegenaanval gaat er niet zachtzinnig aan toe. Volgens Sil hebben meerdere militairen een alcoholwalm om zich heen hangen. „Alsof ze eerst dronken zijn

gevoerd.” De Engelse zender BBC meldt dat ‘the battle of Meijel’ de ergste is sinds de slag bij Normandië, vier maanden geleden.

© De Limburger

Op en neer

Voor de ouders van de 6-jarige Wim Basten is de Duitse tegenaanval het signaal dat ze alsnog moeten vluchten. Het gezin heeft ook vee te verzorgen en woont redelijk ver buiten het dorp. Tot voor kort was dat veilig, maar nu trekt het gezin naar Ospel. „Maar de Duitsers komen zelfs tot daar. Het ene moment staan de Amerikanen op straat, dan weer Duitsers. Het gaat steeds op en neer”, vertelt Wim. De jongen ziet hoe ondanks het oorlogsgeweld een Duitse officier meehelpt om een koe te kalven. „Een boerenzoon waarschijnlijk. Hij wist precies wat hij moest doen. Ze waren echt niet allemaal slecht die Duitsers.”

Vlaggetjes

Eerst bevrijd, dan weer bezet. Sil en Wim merken het verschil niet echt. Er staan bij die eerste bevrijding geen kinderen met vlaggetjes langs de weg zoals dat op andere plaatsen wel gebeurt. Het dorp is in rouw. De kerk is door de Duitsers opgeblazen. Wim woont zo ver buitenaf dat hij het nieuws pas later op de dag hoort. Na die eerste bevrijding is Meijel een soort spookdorp. Formeel is het bevrijd, maar in werkelijkheid is het een stuk niemandsland waar met enige regelmaat een mortier op valt. Overdag proberen de achterblijvers zo goed en kwaad als het kan hun werk te doen. 's Nachts slaapt iedereen in de kelder. Liefst eentje met een betonnen dak. Als je die zelf niet hebt, klop je bij de burens aan. Dat verandert feitelijk niet nadat de Duitsers het dorp 27 oktober hebben heroverd. Drie dagen lang weten de Duitsers op te rukken en gebied te heroveren. Uiteindelijk worden ze vlak voor Asten en Deurne tegengehouden door Schotse troepen die halsoverkop vanuit Tilburg zijn overgebracht om de Amerikanen te helpen.

De parochiekerk van Meijel geveld

Meijel. Interieur R. K. Kerk

© Medelo

© Medelo

Met een vrachtwagen vol dynamiet maakten de terugtrekkende Duitsers bij de eerste bevrijding van Meijel op 25 september een einde aan de parochiekerk. Het interieur van de kerk, die gold als de mooiste en grootste van de Zuidelijke Peel, was in 1944 pas net klaar. De kapelaan wist de hosties te redden en borg die op in een kluis van de sacristie. Daar werden ook enkele 'gewijde vaten' opgeborgen.

Tijdens de tweede verovering van Meijel liep de kerk opnieuw forse schade op tijdens beschietingen. Duitse militairen doorzochten de kerk op zoek naar waardevolle spullen voordat die voor een tweede keer werd opgeblazen. Wonder boven wonder bleef de kluis gespaard. Ze lag verborgen onder het puin, waardoor die aan het oog werd onttrokken.

De tegenaanval is gestopt, maar Meijel blijft in Duitse handen. Het zal nog weken duren voordat de bevrijders de Duitsers opnieuw uit Meijel verdrijven en het dorp voor de tweede keer – en nu voorgoed – wordt bevrijd. Een formele bevrijdingsdatum? „Die is er eigenlijk niet”, vertelt Sil. Opeens zijn de Duitsers weg. Als ze na een paar dagen nog niet terug zijn, concludeert het dorp dat het bevrijd is. „Ik hou 27 of 28 november aan als bevrijdingsdag voor Meijel.”

Lijk

Reden voor blijdschap is er niet bij die tweede bevrijding. De ellende is immers nog lang niet voorbij. In de drassige veengrond rond het dorp staan de restanten van 53 tanks en er liggen neergestorte vliegtuigen. Soms komt er letterlijk nog een lijk van een dode soldaat bovendien. Van de 480 huizen in het Peeldorpje is een kwart onherstelbaar vernield. Nog eens 95 huizen hebben schade die hersteld kan worden. Er liggen bijna nergens meer pannen op het dak, weet Sil. Iedereen wordt weggehaald uit het dorp omdat het er stinkt naar turf en de lijken van dode dieren, vertelt hij. Puin ligt overal. Er liggen duizenden landmijnen. De Duitsers hebben ze zelfs op plekken gelegd waarvan bekend is dat onschuldige burgers er heengaan om bijvoorbeeld water te halen. Na de oorlog maken de mijnen nog twintig slachtoffers, net zoveel als er tijdens de oorlog door oorlogsgeweld vallen in het dorp.

Nog lang na de oorlog durven boeren alleen het land te ploegen als ze tientallen meters achter hun paard lopen. Ja, je verliest een paard als het misgaat, maar je blijft in elk geval zelf nog leven. Meijel krabbelt op, terwijl zelfs 75 jaar later het verleden soms nog letterlijk naar boven komt en de explosieendienst moet worden opgeroepen.